

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lietā Nr. 2022-13-05

20.04.2023.

Ķekavas novada pašvaldības azartspēļu aizlieguma apturēšana
atbilst normatīvajam regulējumam

Satversmes tiesa 2023. gada 20. aprīlī ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2022-13-05 „Par vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2021. gada 21. decembra rīkojuma Nr. 1-2/11040 „Par Ķekavas novada domes 2021. gada 8. septembra saistošo noteikumu Nr. 22/2021 „Par azartspēļu organizēšanu Ķekavas novadā” darbības apturēšanu” atbilstību Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktam un 42. panta desmitajai daļai, kā arī likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai”.

APSTRĪDĒTAIS AKTS

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra (turpmāk – ministrs) 2021. gada 21. decembra rīkojums Nr. 1-2/11040 „Par Ķekavas novada domes 2021. gada 8. septembra saistošo noteikumu Nr. 22/2021 „Par azartspēļu organizēšanu Ķekavas novadā” darbības apturēšanu” (turpmāk – apstrīdētais rīkojums).

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkts noteic, ka azartspēles nav atļauts organizēt attiecīgās pašvaldības vietās vai teritorijās, kuras noteiktas pašvaldības saistošajos noteikumos.

Azartspēļu un izložu likuma 42. panta desmitā daļa: „Pašvaldībai ir tiesības izdot saistošos noteikumus, ar kuriem tiek noteiktas vietas un teritorijas, kurās azartspēles nav atļauts organizēt.”

Likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmā daļa: „Nelikumīgu domes izdoto saistošo noteikumu vai citu normatīvo aktu vai to atsevišķu punktu darbību,

izņemot šā likuma 47. panta kārtībā pieņemto lēmumu darbību, ar motivētu rīkojumu aptur vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs. Rīkojumā jānorāda konkrēto saistošo noteikumu vai cita normatīvā akta punkti, kuri atceļami kā nelikumīgi, vai jānorāda, ka atceļami saistošie noteikumi vai cits normatīvais akts kopumā. Rīkojums triju dienu laikā pēc tā izdošanas publicējams oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” un nosūtāms attiecīgās domes priekšsēdētājam, kas ir atbildīgs par tā izpildi.”

LIETAS FAKTI

Lieta ierosināta pēc Ķekavas novada domes pieteikuma. Ar apstrīdēto rīkojumu ir apturēta Ķekavas novada domes 2021. gada 8. septembra saistošo noteikumu Nr. 22/2021 „Par azartspēļu organizēšanu Ķekavas novadā” (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr. 22/2021), kas nosaka azartspēļu organizēšanas kārtību Ķekavas novada administratīvajā teritorijā, darbība.

Saskaņā ar Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 2. punktu Ķekavas novada administratīvajā teritorijā ir aizliegts organizēt azartspēles. Savukārt atbilstoši šo noteikumu 3. punktam šis aizliegums neattiecas uz gadījumiem, kur līdz Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 spēkā stāšanās brīdim ir izsniegta azartspēļu organizēšanas vietas licence vai citos normatīvajos tiesību aktos ir atļauts organizēt azartspēles.

Ministrs apstrīdētajā rīkojumā norāda, ka Saistošie noteikumi Nr. 22/2021 neatbilst normatīvo aktu prasībām, jo pašvaldībai nav piešķirtas tiesības noteikt aizliegumu azartspēļu organizēšanai visā tās administratīvajā teritorijā, kā arī nav ievērota saistošo noteikumu izstrādāšanas kārtība attiecībā uz to teritoriju noteikšanu, kurās azartspēļu organizēšana ir aizliegta. Savukārt Ķekavas novada dome šādam ministra viedoklim nepiekrīt un lūdz izvērtēt apstrīdētā rīkojuma atbilstību Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktam un 42. panta desmitajai daļai, kā arī likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai.

TIESAS SECINĀJUMI

Par ministra tiesībām apturēt pašvaldības domes izdoto saistošo noteikumu vai citu normatīvo aktu vai to atsevišķu punktu darbību pirms saņemts attiecīgās valsts pārvaldes iestādes vai amatpersonas atzinums vai cits dokuments par to tiesiskumu

Satversmes tiesa secināja, ka likuma „Par pašvaldībām” 5. panta piektās daļas otrais teikums neierobežoja ministra tiesības īstenot pašvaldību darbības tiesiskuma kontroli pēc savas iniciatīvas. Ja ministrs secina, ka pašvaldības domes izdotie saistošie noteikumi vai cits normatīvais akts, vai to atsevišķa daļa ir prettiesiski, attiecīgās valsts pārvaldes iestādes vai amatpersonas atzinums vai cits dokuments nav obligāts priekšnoteikums tam, lai ministrs lemtu par to darbības apturēšanu. [16.]

Par ministra tiesībām apturēt Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 darbību

Par to, vai pašvaldība ierobežojumu, kas attiecas uz vietām un teritorijām, kurās azartspēles nav atļauts organizēt, ir tiesīga noteikt saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 43. panta pirmās daļas 13. punktu, Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu

Satversmes tiesa norādīja, ka Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā nav konkretizēts, kādam jābūt to saistošo noteikumu izdošanas pamatam, kuros pašvaldība ir tiesīga noteikt azartspēļu organizēšanas ierobežojumu, turklāt no šīm tiesību normām neizriet, ka tie varētu būt tikai tādi saistošie noteikumi, kas izdoti, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu. Papildus tam likumdevējs Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā nav norādījis, ka saistošo noteikumu izdošanas pamats būtu diferencējams pēc tā, vai pašvaldība azartspēļu aizliegumu nosaka vietās vai teritorijās. [18.]

Tā kā pašvaldības tiesības ierobežot azartspēļu organizēšanas vietu izplatību savā teritorijā, nosakot attiecīgus teritorijas izmantošanas aprobežojumus teritorijas plānojumā, bija atzītas vēl pirms 2021. gada 15. aprīļa likuma „Grozījumi Azartspēļu un izložu likumā” spēkā stāšanās, ar kuru Azartspēļu un izložu likums papildināts citstarp ar 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu,

Satversmes tiesa secināja, ka likumdevējs ar minētajiem grozījumiem ir vēlējies paplašināt pašvaldības kompetenci azartspēļu organizēšanas vietu izplatības ierobežošanā tās administratīvajā teritorijā. [18.]

Līdz ar to Satversmes tiesa secināja, ka pašvaldība ir tiesīga noteikt azartspēļu organizēšanas aizliegumu arī saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 43. panta pirmās daļas 13. punktu, Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu. [18.]

Par to, kādu pilnvarojumu likumdevējs ir piešķīris pašvaldībai ar Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu

Satversmes tiesa secināja, ka Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkts un 42. panta desmitā daļa piešķir pašvaldībai pilnvarojumu noteikt konkrētas vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts. Satversmes tiesa norādīja, ka pašvaldība ir tiesīga noteikt neierobežoti daudz šāda veida vietu un teritoriju, turklāt šāds ierobežojums var tikt noteikts ikvienā pašvaldības vietā vai teritorijā, izņemot tās vietas, kurās saskaņā ar Azartspēļu likumā noteikto pašvaldības atļauja azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai nav nepieciešama. [20.]

Satversmes tiesa norādīja, ka pašvaldībai, saistošajos noteikumos nosakot vietas un teritorijas, kurās azartspēles nav atļauts organizēt, nav nepieciešams vēlreiz izvērtēt un norādīt to, ka azartspēļu organizēšana ir aizliegta tajās vietās, kurās komercdarbības veikšanu kā atļauto izmantošanas veidu nenosaka tās teritorijas plānojums. Savukārt attiecībā uz tām teritorijām, kurās teritorijas plānojumā noteiktais funkcionālais zonējums nosaka komercdarbības veikšanu, tostarp azartspēļu organizēšanu, kā atļauto izmantošanas veidu, pašvaldībai, ja tā nosaka vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, ir jāveic individuāls izvērtējums par katru no šīm vietām un teritorijām. Tai ir pienācīgi jāpamato, kāpēc katrā no tām azartspēļu organizēšana būtu aizliegta, ņemot vērā dažādus apstākļus, tostarp attiecīgās pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses. [20.]

Par to, vai Ķekavas novada dome, izdodot Saistošos noteikumus Nr. 22/2021, ir rīkojusies atbilstoši Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā noteiktajam pilnvarojumam

Satversmes tiesa secināja, ka Ķekavas novada dome nav rīkojusies atbilstoši Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā noteiktajam pilnvarojumam, jo tā, pieņemot Saistošos noteikumus Nr. 22/2021, nav individuāli vērtējusi savā administratīvajā teritorijā ietilpstošas konkrētas vietas un teritorijas un pienācīgi pamatojusi, kāpēc katrā no tām azartspēļu organizēšana ir aizliegta. [21.]

Tādējādi Satversmes tiesa secināja, ka Saistošie noteikumi Nr. 22/2021 ir pretdabiski un ministrs, apturot to darbību, ir ievērojis likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmo daļu. [21.]

- **Satversmes tiesa nosprieda:**

atzīt vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2021. gada 21. decembra rīkojumu Nr. 1-2/11040 „Par Ķekavas novada domes 2021. gada 8. septembra saistošo noteikumu Nr. 22/2021 „Par azartspēļu organizēšanu Ķekavas novadā” darbības apturēšanu” par atbilstošu Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktam un 42. panta desmitajai daļai, kā arī likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams un tas stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Sprieduma teksts ir pieejams Satversmes tiesas mājaslapā:
https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2022/03/2022-13-05_Spriedums.pdf

Relīze sagatavota, lai informētu sabiedrību par Satversmes tiesas darbu. Detalizētāka informācija par Satversmes tiesas aktualitātēm, ierosinātajām un izskatītajām lietām pieejama Satversmes tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv. Aicinām sekot līdzī informācijai arī tiesas *Twitter* kontā [@Satv_tiesa](https://twitter.com/Satv_tiesa) un tiesas *Youtube* [kanālā](#).

Zanda Meinarte

Satversmes tiesas

Sabiedrisko attiecību speciāliste

Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv

67830759, 26393803